

Szerkesztőség:

II-ik kerület 460. házszám,
hová a lap szellemi részét
illető közlemények kü-
lendők.

Kéziratok vissza nem
adatnak.

ABONY

Kiadóhivatal:

SZERDAHELYI JÁNOS
könyvnyomdája, hová az
előfizetési pénzek, a hirde-
tések és ezeknek díjai, va-
lamint a felszámolások kü-
lendők.

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI LAP. — MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési díj:

Helyben házhoz hordva egész évre 4 frt, fél-
évre 2 frt, negyedévre 1 frt. Egyes szám 8 kr.

Felelős szerkesztő:
TEMESKÖZY GERZSON.

Főmunkatársak:
VEVERÁN ISTVÁN. VÉLI MIKSA,
Kiadótulajdonos: SZERDAHELYI JÁNOS.

Hirdetmények,

nyiltterek, valamint hirdetési díjak, közvetlen a
kiadóhivatalhoz küldendők. Nyilttér scra 50 kr.

Tévesztett irány.

I.

Az általános műveltség megszerzésének legalkalmasabb tere a nemzeti irodalom, melynek virágaiból, a remekírók műveiből szabadon élvezheti minden olvasásban jár-
tas egyén a lelket, szívet egyaránt nemesítő, a közértelemet fejlesztő fenséges gondolato-
kat. Az utat, mely önképzésileg az általános műveltség forrásához vezet, a körök és
egyletek hivatva megjelölni könyvtáraikban
összegyűjtött jeles írók szellemi termékei
által.

De a közművelődési egyesületek és kö-
rök csak úgy érhetik el magasztos céljai-
kat, csak az esetben tölthetik be kulturális
missziójukat, hogyha könyvtáraik nemcsak
elzárt szekrények alakjában léteznek, hanem
az abban összegyűjtött művek olvastat-
nak is.

Téves felfogás tehát elhithetni magunk-
kal azt, hogyha valamely egyletnek szépen
berámázott névlajstromába kerülünk, hát
egyszersmind megfelleltünk az egyedekhez
fűzött kulturális teendőknek. Az egyletek
füsttel telített athmasférájának élvezete s az
abban eltöltött egy-két óra, vagy évek so-
rozata, egy kis billárd párti, kártya, dominó,
sakk, még senkit egy jottával sem tett mű-
veltebbé, sem pedig az egylet egészét kihat-
tásában nagyobb horderejűvé! Végig lege-
tetni tekintetünket a napi ujságok cikkein,

mohó érdeklődéssel olvasni a szenzációs
híreket: mivel járulnak műveltségünk
fokozásához. Míg az egyletekben a 32 le-
velű biblia a legkelendőbb könyv, a politi-
kai és szenzációs hírek képezik a kizáró-
lagos szellemi táplálékot, addig a közműve-
lődés egyletei nem a kultura, hanem csak
a szórakozás csarnokai, a mely helyet a
kávéházakban is feltalálhatjuk. Amíg a
könyvtár szekrényének zárját rozsdá marja,
a könyveket por lepi s a szorgalmasan
pusztító moly üti fel csendes tanyáját a
kötetek között, addig a kultura muzsájának
jut elég idő szomorkodni elhagyatottsága
miatt s elmerengeni a hosszú évek felett,
melyek az egyletek és körök életében el-
röppentek anélkül, hogy a társadalmon
számbevehető nyomokat hagytak volna hátra.

Tudva levő, hogy az egyleteknek egyik
célja a szórakozásra kellemes otthonul
szolgálni, hol a szellemi, vagy testi fáradal-
makban kimerült egyén feltalálhassa a szer-
vezet megpihentetéséhez szükséges alkalma-
tosságokat. Ez azonban csak mellék cél s
előtérbe csak azon egyleteknél helyezked-
het, melyeknek tagjai képzettségük, jól szer-
vezett házi könyvtáraik által az egyleti köny-
vek használatától emancipáltatnak.

A főcél, mi az egyletek létjogosult-
ságát megadja s mely életre hívta azokat:
az önképzés és tagjai által a közművelődés
terjesztése a társadalom részére. A közjóra
irányuló eszméknek kohójául kellene szol-

gálniok s gyújtó lencsével mindazon szellemi
szikráknak, melyek a társadalmi életet élénk-
ségbe hozzák és tette hevitik. A város kö-
zönségét érdeklő kérdéseknek az egyletek
volnának központjai, honnan azok felvetve,
megvitatva kerülnének a nyilvánosság elé,
köztudattá, véleménnyé erősödnének; amit
pedig a közvélemény magáévá tesz. annak
rövidesen válósnia is kell. Társadalmi ba-
jaink eloszlására, közérdekeink megvédé-
sére és emelésére szolgáló lépéseknek az
egyletekből, a társadalom legilletékesebb
góczpontjaiból kellene kiindulniok.

Ha egyleteink céljaik szerint mozog-
nának, nem volna okunk panaszkodni két
nagyobb város közé való ékeltségünkről,
nem látnók a maradiság és haladás szem-
beálló ellentéteit. Mivel kulturális góczpont-
jaink — kevés kivétellel — az egyhangú-
ságnak, a letharigának fészkei, nem csuda,
ha ily körülmények között társadalmunk
is ugyanabban a hibában leledzik, mert
hiszen tagjai az egyletekben oszlik meg s
így a szellemi aszály csakis kölcsönös
lehet; vibráció hiányában marad minden
mint régen volt: statu quo. A milyenek a
felnttek iskolája, az egyletek, olyan a
társadalom.

A közéletben az egyleteknek igen fontos
szerepük van min tudnak azzal, hogy a
főcélú észrevélenül összetévesztik a mellék-
célúval; azáltal, hogy elzárkóznak a
könyvtáraikban feltalálható

TÁRCZA.

F . . . . nak!

Szellemes és művelt hölgy éveit gyorsan enyésznek,
Rajt is tün az idő, ám itt nyomtalanul.

Míg ha az évek im oly csiga-módra halomba verődnek;
Lásd a sivar lelküt, nála mi lomha rakás.

Temesközy.

Az abonyi vén fűzfáról.

Az abonyi vén fűzfáról nekem is eszembe
jutott valami. Még pedig az, hogy Abony földes-
urai a lakosság iránt mindég a legnagyobb jószí-
vűséggel viselkedtek, — mondhatni, hogy atyailag
gondoskodtak jobbágyaikról.

Értem a földesurakat és nem a gazdatisz-
teket.

Előttem van az urbáriális contractus (az a
szerződés, mely a jobbágyok tartozását szabja
meg), amit Abonyban 1756-ban április 24-én kö-
tött a jobbágyokkal galantbai Balogh János, ugy
is mint a vérszerént való rokonai megbízottja, va-
lamint Csuzi Gáspár, ugy is mint a többi Csuzi,
Talián és Vörös családbeliek megbízottja.

Kezdődik pedig a szerződés ilyen formán,
hogy „jólehet, hogy abonyi jobbágyainkat, a be-
vett szokáshoz képest, törvényes urbárium alá ve-
hettük volna: mindazonáltal velők contractusra
léptünk.”

Tehát Abony város földesurái már 1756-ban,

ezelőtt 143 évvel, békés egyezkedéssel rendezték
a földesur és jobbágy között fennállott viszonyokat.

Tehát sem a jobbágyok nem voltak kitérők,
sem a földesurak nem voltak erőszakoskodók.

A szerződés a békés egyetértés képét tü-
kőzi vissza.

Íde iktatom a szerződésnek néhány pontját
— rövid kivonatban.

„Jólehet, hogy a mézárszékekben való hús-
mérés, majd a pálinka és sör mérés nagyobb
hasznat hajtana, ha idegennek adnák bérbe: azt
mégsem teszik, hanem átengedik a mézárszék
épületet és husmérést a városnak 150 ft. (mos-
tani 60 ft.) évi bérért; a pálinka és sör mérésért
meg sammit sem kívánnak.

Jólehet, hogy évenként bizonyos számú
baromfit, tojást, borjut, minden fejös tehén ntán
egy iczeze kifőzött vaját és más efféle szolgáltatá-
sokat kötelesek a jobbágyok a földesurak konyháira
adni, vagyis az eddig való mód és szokás szerint
a földesurak családját és cselédeit ille nd ö-
k é p e n tartani: indazonáltal a jobbágyok ezt
meg váltják, és az egész város a 120 egész telek
után évenként 120 frtot (mostan 48 frt.) fizet. Egy
fertály földes gazda tehát a mostani pénzünk szer-
int 10 krajczárral váltó ta meg azt a kötelezettséget,
hogy a földesurakat, cselédeikkel együtt egész
éven át tártsa. Ez már csak olesó koszt pénz,

Minden juhos gazda köteles egy sajtot adni.

A tőszegi rétben az uraság nádját a job-
bágyok vágják le, még pedig minden fertály föld
után 10—10 kévét.

A föld terméséből a rendes dézsmát adták,
még pedig a kilencedik esomó a földesuré volt,
a tizedik esomó az országé. Így a jobbágy 10

esomóbol nyolezat kapott. Nyomtatni már részre
nyomtatták el; de be kellett hordani.

Az uraság majorjában minden jobbágy há-
rom napot szántott, és három napot kaszált.

Ha az uraság a maga birtokára aratókat
nem kapna, kötelesek a jobbágyok részre aratni.

Ha az uraság Abonyban lesz, kötelesek neki
fuvarral szolgálni. Ez azonban ritkán történik,
Évenként egyszer kötelesek úgy nevezelt h o s s z ú
ű t a t t e n n i, még pedig az egész város hatvan
kocsit ad. Ezek leginkább Pestre szállítottak gabo-
nát, midőn a dunai hajókra vitték, — onnet azu-
tán vizen szállították a kereskedők tovább.

Jólehet, hogy malmot építeni, malmot tar-
tani csak az uraságnak van joga, a községnek
pedig nincs, mindazonáltal a városalmait nem
veszik el, sőt meghagyják a városnál; de hogy
mégse menjen ingyen: az urasági pásztorok ga-
bonájából ne vetessen a város vámot.

Igen érdekes a következő pont,

Nem utolsó kárát tapasztalta az uraság,
mind maga, mind pedig en a lakosság részéről, hogy
mind akkoráig a szőlők plántálását és mivelését,
ennek előtte egy néhány esztendővel tett hasz-
nos, és a közönséges jóra célzó rendelkezések ellen,
a lakosok közül némelyek abban hagyták, némelyek
pediglen — jólehet számokra, magoknak bizonyos
darab földet ki is hasítottak — egyszerűen hozzá sem
kezdtek, sőt hogy a többieket is az olyatén mun-
kának további folytatásától elidegenítsék: szántsán-
dékmal marhájokat oda hajtván, károkat tettek, és az
o j t t á n y o k a t is kivágták. Hogy tehát az
uraság régi szándéka — a jobbágyok hasznával —
sikerüljön: köteles lészen minden gazda ember
vagyonához és erejehez képest, mentül hamarabb

eszmeforrásoktól, nemzeti irodalmunk közkincesinek olvasásától.

A remekművek olvasása nemcsak a társadalomban értékesíthető eszméket fakaszt hanem neveli a helyes felogást és érzelmet. Hogy pedig az önképzés nemzeti irányban haladhasson, kívánatos, hogy az olvasás lehetőleg eredeti magyar művekre szorítkozzék s az egyleteknek kötelességük, hogy az idegen írók műveinek kizárásával, a magyar literatúra örökbecsű könyveivel lássa el könyvtárát.

Nagyon természetes, hogy az egyletek intézőit, a tagok igénye irányítja. A tagokból hiányzik az érdeklődés, hiányzik az olvasás iránti vágy, önként következik, hogy a könyvtárak csekély kelendősege fölöslegessé teszi a könyvek megválasztását és gyarapítását. A mai viszonyok mellett lehet a könyvtár csupa szemenszedett magyar remek művekkel, avagy pikáns tartalmú külföldi férczelményekkel telítve, az olvasási hajlam hiányában a könyvtáraknak nincs értékük.

Áttérve az egyletek együttműködésére, valyon megvan-e közöttük a szövetségi kapocs az egy közös főczél elérésére? A társadalom javát tárgyazó dolgoknál — kivéve a hazafias mozgalmakat — társult e valaha az egyletek összesége? Nem! Pedig tapasztalati tények igazolják, hogy ami egynek nehéz az könnyű az összesnek. Megkellett volna szivlelniök és követniök már a multban Ő Felsege a király nagybölcsességü jelmondatát: viribus unitis (egyesült erővel) s ma azon közintézmények melyek Abony számára csak elméletben léteznek, rég megvalósulásukkal hirdetnék az egyletek összműködésének áldásos kihatását. Azonban az „egyesülterövel,” eszme gyakorlati alkalmazásához az egyletekben a testvéries jóviszony, az „egyetértés” összeforrasztá szelleme kellene, hogy honoljon. Nincs így!

Mire való akkor az a sok egylet? Arra, hogy a társadalmat kisebb csoportokra tépje szét s erejét gyengítse; anyagot nyújtson a kasztszerűség kidomborítására? Arra, hogy élethalálharcot vivjanak

a szülő plántálásához hozzá kezdeni és azoknak — annak rendi és módja szerint való mivélését esztendőnként végrehajtani, nem különben a teendő károknak eltávolítására a szülőhegyet közönségesen fölárkolni, vagy pediglen körös-körül g y e p ü t t tenni (ez talán sövény lenne) és azt javítgatva, jó karban tartani. Ha hogy pediglen az uraság ezen parancsolatjának a gazdák közül valaki eleget nem tette: meg leszen keményen parancsolva tisztjeinknek, és nekik utasításul adatik, hogy az olyatén engedetlen, és a közönséges jóra czélzó parancsolataink ellen rugodozó embertől esztendőnként büntetés képen 12 forintot hajtsanak be.

Főbb vonásokban így szól az urbáriális szerződés.

Hogyan hajtották végre? Arról a vén füzfa tudna beszélni.

De az elvitázhatatlan igaz, hogy a földesuraság — az akkori viszonyokhoz képest — az abonyi jobbágyok iránt kiméletes, sőt szives, jó indulatú volt.

Nem kényszerítette a lakosságot a fentebb elmondottakra; hiszen szerződés nélkül is kényszeríthette volna őket az elősorolt szolgáltatásokra, sőt annál többre is. Nem — hanem rábizta magokra a jobbágyokra — és ez mutatja a jó szivűségét — állapítsák ők meg a pontokat, a mire az akkori törvény kötelezte őket.

Nem kényszerített, hanem önkéntes adózás volt tehát az, mit az abonyiak teljesítettek.

A mostani ember azt mondja erre, hogy „először is nem hiszem és punctum,” mert nem tudok képzelni olyan embert, aki önként hajtsa a nyakát a járom alá.

egymással s végre egyikse prosperáljon. Arra, hogy a vezetőférfiak lankadatlan buzgalma daczára a tagok részvétlenségének tanyái legyenek az egyletek üres terméi?

Vagy megfelelnek az egyletek kultrális czéljuknak s egyéb társadalmi hivatásuknak, vagy nem. Ha igen — létük jogosult s még ha multjuk nincs is, jövőjük lehet; ha pedig eltérnek a kulturális iránytól s mellékezeljaikban is pangásnak indultak: életük tengélet, csak existálnak de nem virágoznak s nem gyümölcsöznek!

V. I.

Tanügy.

A róm. kath. tanító-testület mult hó 30-án d. u. 2 orakor tartotta meg rendes havi gyűlését a tagok kellő érdeklődése mellett. A tanügyet és a testület beléletét több oldalról érintő tárgysorozat elintézése után több kartárs az iskolai mulasztásokból eredő kellemetlenségei miatt emelt panaszt a tanító-testület előtt, azon óhajának adván kifejezést, hogy a mulasztásokból származó kellemetlenségek orvoslására a testület tegye meg a kellő lépéseket.

Erre vonatkozólag egyhangulag határozatott, hogy a tanító-testület átiratot intéz az előljáráshoz, melyben a mulasztások körüli helyes eljárásra hívja fel figyelmét.

Az átirat szövege:

Abony város tekintetes Elöljáróságának.

Az abonyi róm. kath. tanító-testület mult hó 30-án tartott rendes havi gyűlésén több kartárs az iskolai mulasztások miatt támadt kellemetlen állapotok iránti panaszát adván elő, a tanító-testület egyhangu határozata alapján az iskolai mulasztások körüli eljárásra vonatkozólag a következőkre hívja fel a tek. Elöljáróság becses figyelmét:

1. A mulasztási kimutatás, mint hivatalos irat semmi körülmények között se adassék a szülő kezébe, hogy azzal a tanítóhoz menve, mintegy követelje a megtörtént mulasztás törlését, melynek megtagadása tanító és szülő közt éles jelenetekre adhat okot, végtelen kárára a tanügynek.

2. A gyermeke mulasztása miatt kiürt szülő ne küldessék a tanítóhoz, hogy a pénzbírság elengedéseért könyörögjön, mert ez által zavarja a tanítást és rövidíti az amugy is csekély fanidőt.

3. A bírság elengedése által nincs elérve azon czél, hogy az érzékeny büntetés által a mulasztások mennyisége redukáltassék, mert másod, harmad ízben is megkísérti a szülő a lekönnyörgést, mi által csak a tanítóság és az előljárárság munkája szaporodik.

4. A pénzbírság feltétlenül behajtandó, mert

De hát ismerni kell az akkori törvényeket, az akkori viszonyokat.

Az abonyiak magok mentek messzeföldre földesurat keresni.

Ez is meg van írva az abonyi krónikában. Sokat lehetne ezekről írni.

A vén füzfa tehát jóakaratu oktatás képen figyelmeztette a föld népét, a földmivéléssel foglalkozó polgárokat, hogy el ne bízzátok magatokat a szabadságban, becsüljétek meg azt, és ne karddal, ne vérontással, öldökléssel, hanem munkával, szorgalmas munkával védjétek, tartsátok meg magatoknak.

A vén füzfa versét oda nyomtatnám az iskolás gyermek abécéjébe, hadd tanulja meg a gyermek, hogy milyen volt az, mikor még nem volt szabadság. És hogy ha azt kérdezné a gyermek, hogy „hát csakugyan ilyen kegyetlenül bántak ősapáinkkal a földes urak” — azt mondanánk neki, hogy „fiaim, akkor is voltak jó emberek, rossz emberek, akkor is voltak szegre húzók, meg kegyetlenkedők is. — de olvasd csak el az urbáriális szerződést: Abony földesurái soha sem voltak kegyellenkedők, de sőt atyai szives jó indulattal voltak a lakosok iránt.

A vén füzfa nem csak Abonyak beszélt; mert hát voltak ám másfelé vérlázító kegyetlenkedések.

De már nyugszik a földesur is, a jobbágy is. Az utódok pedig tanuljanak a multból, — és becsüljék meg, nagyon megbecsüljék azt a drága tanulságot, hogy két láncszem csatol bennünket a közös hazához, a munka és a szabadság.

M. J.

csak e radikális eljárás által kevesbednek a mulasztások.

5. A gyermeke első mulasztása miatt megintésre kiürt szülő feltétlenül figyelmeztetendő, hogy a másodfoku büntetés alkalmával ne mondassa, hogy első esetben nem lett figyelmeztetve.

6. A másodfoku büntetésre kiürt szülő — tekintet nélkül a mulasztott félnapok számára — itteni rendes szokás szerint 50 kr. pénzbírságban marasztaltatik el a törvény határozott intentiója ellenére, mely szerint annyi 50 kr. szedendő be, amennyi a mulasztott félnapok száma; tapasztalatból mondhatjuk, hogy sok szülő vajmi keveset törődik az 50 krnyi bírsággal, mert tudja azt, hogy a tanító által hónaponként kétszer mutattatik ki mulasztás miatt és mintán gyermeke 15—15 napon át dolgozik 30—50 krnyi napszám mellett, a pénzbírságot könnyen és szivesen lefizeti.

7. A mulasztási kimutatás felső részén levő apró betűkkel nyomtatott „Tudnivalók” 10. pontja értelmében a mulasztásokra vonatkozó szabályzat „a községben szokásos módon a nép előtt az iskolai év alatt minden hó 1-en kihirdetendő s e kihirdetésről a tanfelügyelő a kimutatások beküldésekor mindig értesítendő.”

Ezek azon észrevételeink a mulasztások körüli teendőkre vonatkozólag, melyeket a tek. Elöljáróság b. figyelmébe ajánlunk azon reményben, hogy a további zaklatások és kellemetlenségek elkerülése végett azokhoz alkalmazkodni fog.

Mely reménybeu maradtunk a r. k. tanító-testület nevében hazafias üdvözlettel

Abony, 1899. decz. 1.

Norvát József
tant. jegyző.

Bogyó Sándor
tant. elnök.

„Abony” hetilap tek. Szerkesztőségének Helyben.

November hó 26-iki 48. számú, valamint az előző lapokban is a piaczi árak közt a bor 10—11 frtig van jegyezve; minthogy ezen adatok nem felelnek meg a valóságnak, amennyiben a bor 10 frtól 18 frtig kel el, és én e jegyzésben bojkottálást vélek feltalálni, mely által az abonyi termelők mélyen sértve és károsodva vannak, kérem jövőben biztos adatokat közölni — és felszólalásomnak becses lapjában helyet adni.*)

Kubicsek János.

MI UJSÁG?

— **Advent.** A róm. kath. egyház a mai vasárnapkal belép az adventi szent időbe, mely alatt előkészíti hivat a Megváltó születésének emlékezetére rendelt Karácsony ünnepére. Hétfőtől kezdve három hélig hajnalimisek tartatnak annak symbolizására, hogy az emberiségre a Mesias eljövételével derült fel először az üdvösség hajnala, folszabadítván azt több ezer éves paradicsomi bün sötétjéből. A hajnalimiseket Rorateknak is nevezik, az ez alkalomra előirt mise szöveg kezdő szavától: Rorate coeli desuper . . . Harmatozatok egek onnan felülről . . .

— **Tisztviselő változás.** Király Ferencz, községi hivatalnok, a Gerje-Perje vizsábályozó társasághoz írnikká nevezetett ki, 600 frt. évi fizetéssel. Még egyrészt örülünk, a jobb jövedelmezésü állás elnyerése fölött, másrészt sajnáljuk a törekvő, s egyik legszorgalmasabb tisztviselő távozását, aki 10 évi hivataloskodása alatt megnyerő modorával, szolgálat készségével minden ügy kereső fel, úgy fellebvalói becsülését érdemelte ki.

— **Képviselőik választása.** A képviselő testület választott tagjainak kiegészítése képen a választások f. hó 6-an fognak megejtetni a következő módozatok mellett: Az I. kerületben Csupkay Ferencz, helyettes elnök: Hay Károly jegyző Szabó István, választási hely: r. kath. olvasó-kör, választ 2 rendes és 1 póttagot. — A II. kerületben választási elnök: Temesközy Gerzson, helyettes elnök: Makay István jegyző Szaniszló Soma, választási hely a kath. munkásegylet, választ 2 rendes és egy póttagot. — A III. kerületben választási elnök Altman Sámuel, helyettes elnök Tóth József, jegyző: Mózes Imre, választási hely

*) Nagyon szivesen, sőt kérjük máskor is figyelemmel kísérni lapunk közgazdasági közleményeit s ha netalán eltérések volnának közölve, azokat irgalmatlanul lebunközni. Szerk.

Polgári kör választ 2 rendes és 1 póttagot. — A IV. kerületben választói elnök: Lukács Gyula helyettes elnök Dobozy György, jegyző: Laczkó Kálmán, választási hely városi tanásterem. Választ 2 rendes és 1 póttagot. — Az V. kerületben választási elnök Kubicsék János, helyettes elnök Nagy András, jegyző: Kiraly Fereucz, választási hely: Ipartestület, választ 2 rendes és 1 póttagot. A választás kezdete 9 óra, s meg szakítás nélkül tart d. u. 4 óráig. Nem foglalunk álláspontot egyik jelölt mellett sem, mert itt a polgárság szabad akaratának kell a közügy érdekében érvényesülni. Vegye a lakosság fontolóra oly egyének jelölését, kikhez bizalma van, s adják rá szavazatukat függetlenül, minden befolyástól menten, hogy ezen fontos állásokra arra érdemes, s a közügyekkel lelkesen törődni szerető férfiak választassanak.

— **Jótekonyság.** Mult heti számunkban a városi szegényház lakói érdekében közzétett kérelmünkre a következő adományok érkeztek szerkesztőségünkhöz: Huszár Antal apát-plebános 10 frt. Ruhanemüket küldöttek özvegy Vörös Károlyné és Joó Kálmánné.

— **Rosz vásár.** Vásárunk kinézése a lehető legsiralmasabb volt, bár lovagnál egyéb jószág fele nem volt, de még arra sem volt kereslet, úgy, hogy néhánytól csak önkéntes árveresen tudott a tulajdonosa túladni. Csupán a vidéki kész ruha kereskedőkre volt jó vásár meg is látszott a vevőkkel szemben tanusított elbizakodottságukból eredő otromba bánás módjukon. Eladatott mindössze 164 ló.

— **Jótekonyság.** Ig. Szabó József 7 aprós árva hátrahagyásával elhalt, árvái a legnagyobb nyomorban — némelyik gyógyíthatlan betegségben — színlődnek, éheznek. Szívet faesaró az a nyomor, elhagyatottság ami ott látható. Ennek enyhítésére Abonyi köztség 5 frtot, Huszár Antal apát-plebános 5 frtot, özv. Sirakovics Jánosné 20 krt adományozott a boldogtalan család részére.

— **Az abonyi önkéntes tűzoltó egyesület** alapszabályai a belügyminiszter által jóváhagyva, azon megjegyzéssel, hogy az egyesület a tűzvész színhelyén a helyi rendőr főnök intézkedéseinek engedelmeskedni tartozik, műszaki tekintetben pedig teljesen önállóan működik — leérkezett a köztség előljáróságához. Most tehát az egyesület szervezése s tényleges felállítása volna még hátra, ami egy-két lelkes polgár közre működésével — azt hisszük rövid időmulva keresztül lesz vive. Hanem azt is hiszük, hogy ez lesz a legnehezebb feladat.

— **Az abonyi népkör,** Karácsony másodnapján a „Kossuth-szobor“ javára táncmulatságot rendez. Ez a hazafias érzéseket melegen ápoló kör pendítette meg az eszmét egy Kossuth szobor felállítására s csak önmagához következtet, ha e célra egy táncmulatságot is rendez, mely tekintettel ama körülményre, hogy az ő mulatságok mindég szép anyagi sikerrel szokott járnai, szép összeggel fogja gyarapítani, a már eddig az iparos ifjuság által, ugyanezen célra gyűjtött tőkét. Kivanatos volna, ha összes egyesületek ugyanezen célra egy-egy táncmulatságot rendeznének, mert akkor a szobor felállításának mi sem állna útjában. Külömben is annyit egyesületeink minden anyagi érdekeik kockáztatása nélkül megtehetnének. A népkör a következő meghívót adta ki: Az abonyi Nép-Kör 1899. december 26-án, Karácsony másodnapján saját helyiségeiben a „Kossuth-szobor“ javára zártkörű táncmulatságot rendez, melyre kívül czimzett urat és becses családját tisztelettel meghívja a kör választmánya, mint rendezőség. Kezdeté fél 8 órakor. Belépti-díj: Személyenként 50 kr., családjegy 3 személyig 1 frt. A hazafias cél. Kossuth-szobor felállításának a közel jövőben való megvalósítása érdekében, felülfizetések köszönettel fogadtatnak, s kérjük a kör összes tagjainak támogatását. Ajánljuk e mulatságot hazafias érzelmi közönségünk meleg pártfogásába.

— **Felolvasóestély.** A kath. Olvasó egyesület az egyleti élet élénkítésére felolvasó estélyt szándékszik rendezni. Az idő még eddig meghatározva nincs, valószínűleg ha akadályok nem merülnek fel — még karácsony előtt tartják meg ezen komoly jellegű és közművelődésre jótékony hatású estélyt. Vajha e nemes szándék követőkre találma.

— **Pénztár vizsgálat.** A helybeli adó pénztár vizsgálatát az előljáróság november 30-án eszközölte, mely alkalommal mindent a legnagyobb rendben talált. Ez alkalommal megemlítjük, hogy egyes avatatlan és tájékozatlan egyének jónak

látják olyan hírek terjesztését, mintha az előljáróság — minden erre való felhatalmazás nélkül — polgári iskola alapot s más egyéb alapokat másra költtenének el, mint a melyre a azok rendeltetve vannak. E híresztelésekkel szemben — melyek nem egyebek, mint a választások alkalmával való aspirációk manőverei — kijelentjük, hogy minden egyes közintézményi alap pénze az utolsó fillérig megvan, az utak kitűzésére fordított mérnöki munkálatok költsége a kórházalaphoz és a fogasztási adó jövedelméből kölesön vétetett ugyan, de közgyűlési határozat alapján. Már pedig az igénybe vett tőkék után inkább ezen alapokat gyarapítsuk a kamatokkal, mint idegen intézményt. A szükséges mérnöki költséget pedig nem kérhetjük kölesön az előljáróság a manővrozóktól, de ha kérte volna is, hisszük hiába.

— **A munkások érdekében.** A vármegye egy szabályrendelet tervezetet küldött le az előljáróságához közhírré tétel végett, mely szerint minden közszégen segélyalap létesítések az arra érdemes, igazóiványnyal bíró s önhibáján kívül segélyre szorult gazdasági munkások segélyzése céljából. Ezen alap büntetés pénzekből, és munkáskönyvek másod példányainak kiállítás díjjaiból, valamint e célra történt adományozásokból létesítetik, és abból egy munkás bizottság meghatalmása mellett a tanács lesz hivatva az arra szorultaknak 50 korona összegig terjedhető kamat nélkül vissza fizetendő kölesön segélyt nyújtani. A képviselőtestület póttadóval is segélyezheti az alapot, mely azonban a földadó 1% ánál több évenként nem lehet, s ezt a költségvetés tárgyalásánál szintén tárgyalni köteles. Ez a szabályrendelet tervezet az előljáróságnál 1900 jan. 15-éig közszemlén van kitéve, mely idő alatt az ellen fellebbezés is adható be. Kormány jóváhagyása után egész terjedelmében közölni fogjuk.

— **Kvóta ügyben** Budapesten, a mult vasárnap tartott országos népgyűléshez Abonyból a következő sürgönyök küldettek:

Az abonyi ipartestület szívvél-lélekkel csatlakozik a kvóta-emelés ellen tiltakozó népgyűlés határozatához. — Dobozy György, elnök.

Az abonyi függetlenségi 48-as kör összes tagjai csatlakoznak az országos népgyűlés kvóta ellen tiltakozó határozataihoz s azt szövegében elfogadják. — Sági János, elnök.

Csatlakozunk a kvóta-emelés ellen tiltakozó népgyűlés határozatához. Nyolezvan abonyi választópolgár nevében. — Makay János.

Csatlakozunk a kvóta-emelés ellen tiltakozó országos népgyűlés határozatához. — Róm.-kath. olvasó-egyesület.

— **A Wascher-ügy.** Nagy ur volt ezelőtt 10 évvel Cegléden Wascher Ferencz, kir. bírói vagyrhajtó; csakugy dobálta a pénzt. Egyszer aztán rájöttek, hogy a más pénzével bányik oly gavallérosan a végtehajtó ur, s a vége az lett, hogy lakat alá került mint közönséges sikkasztó s elítéltetett 6 évi börtönre. A keeskeméti kir. törvényszék ez ügyből kifolyólag e héten hivatalosan felszólította azokat, kik Wascher ellen annak idején, követeléseket támasztottak, hogy jelenjenek meg Keeskeméten s a nekik immár megítélt s kiutalványozott követeléseik egy csekélyke részét, a veszett fejsze nyelét, az ottani kir. adóhivataltól vegyék fel. Hát biz ez sovány vigasztalás sokakra, kik 60 — 70 frtos követelések fejében 1, 2 frtot kapnak csupán. Hej, de ki gondolta volna akkor a fényes gavallérról, hogy oly hirtelen összeesapnak feje fölött a hullámok?

— **A kvóta rendbe jött.** Tudjuk, hogy évek óta folyik a küzdelem Magyarországon és Ausztria közt, hogy mennyi legyen a kvóta vagyis a közös költségvetéshez hány százalékkal járuljon Magyarország, mennyivel Ausztria. A megegyezés a delegátusok közt a héten létre jött akként, hogy mi 34.4%-ot; Ausztria 65.6% fizessen. Az 1899. évi közös költségvetést véve alapul hozzájárulásunk 38.080.800 frt, Ausztriáé: 72.619.000, frt. Az eddigi kvóta mellett 34.759.800 frtal járultunk a közös kiadásokhoz s így az új kvóta mellett az 1899 évi költségvetést véve alapul Magyarország 3.321.000. frttal fizet többet, mind eddig.

— **Az ötkoronás** pénz veretése céljából, a magyar és az osztrák pénzügyminiszter 10—10 millió forint aranyat deponált az osztr. magyar banknál, melyből összesen 20 millió ötkoronás ezüstpénzt fognak verni a kőrmőzbányai és bécsi pénzverőkben — Az új pénz januárban kerül forgalomba.

— **A miniszter a kiscigazdákért.** Igen sok pörlekedésre adott alkalmat a multban az a körülmény, hogy a kiscigazdák nagyrésze az

ugynevezett „cséplővállalkozóval csak úgy beszélgetés közt kötötte meg az egyezséget és nem írott szerződésben. Vagy ha ilyen volt is, ez is hiányos volt és igen sok vizzálykodásra adott alkalmat, melyekből számtalan pör keletkezett, (Itt helyben is tudunk konkrét eseteket.) Ezt a tartáhatatlan helyzetet akarja most orvosolni Darányi Ignác földmívelési miniszter egy javaslattal. A gazdasági munkavállalkozókról és a segéd munkásokról szól ez a javaslat, mely úgy a vállalkozók mint a munkások jogait igazságosan védelmezi és biztosítja a gazdálkodók érdekeit. A szerződési szabadságot egyáltalán nem érinti és nem szab korlátokat, hogy miben állapodhatnak meg a felek, de a jogok és kötelességek bizonyossá tételére okából arra az esetre állít fel szabályokat, ha a felek a szerződésben meg nem állapított bizonyos kérdésekre nézve, olyanokra többnyire, melyek miatt legtöbbször pereskedés fordul elő. Így a többek közt: Az idő és a sorrend megállapítására. Ha a felek önként, előre, a szerződés kötéskor, vagy utóbb meg nem állapítottak a cséplés megkezdésének idejére vagy sorrendjére nézve: akkor a vállalkozó a birtokos által megjelölt időben tudomására adott időpontban köteles a cséplést megkezdni. Ez nem sérti sem egyik sem másik fél érdekét, mert jogukban tetszés szerint megállapodni, csak ha nem állapodtak volna meg, intézkedik a törvény. A másik kérdés a cséplőmunkások alkalmazásának ügye. Ez is sok vizzályra adott alkalmat. A törvény úgy intézkedik, hogy ha másképp meg nem állapodtak a felek, a vállalkozó tartozik a munkásokat szerződtetni. Sok félreértésre adott alkalmat az a kérdés, hogy ki tartozik a gépet egyik helyről a másik munkahelyre szállítani? Intézkedik a javaslat arra nézve is, hogy mennyi termék elcséplésére jogosult és köteles a vállalkozó. Ezeket kívül még igen sok fontos és üdvös része van a javaslattal, mely a munkások érdekének megóvását célozza és igen sok pereskedésnek elejét veszi. A miniszter nemrég terjesztette be a parlament elé e javaslatot, melyért kétségkívül osztatlan elismerését és hála-ját nyerte ki a gazdaközönségnek.

— **A vadházasságok korlátozása.** Üdvös rendeletet boesátott ki a belügyminiszter az ijesztő módon elszaporodott vadházasságok korlátozására. A gyámságról és gondnokságról szóló törvény ama szakaszára támaszkodva, hogy a szülő és gyám tartozik a gondozása alatt levő kiskorú gyermek erkölcsös életének megóvásáról is gondoskodni, elrendelte, hogy az atyának atyái hatalma felfüggesztessék és a gyám ettől a tisztétől elmozdítassék, ha a kiskorú legény vagy leány valakivel vadházasságban él.

— **Megint sertéskiviteli tilalom.** A m. kir. földmívelési miniszter mihez tartás végett értesíti a közlekedési vállalatokat, hogy a cs. kir. osztrák belügyminiszter 38661 számú tlviratával sertésvésznek Ausztriába történt behurcolása miatt: Budapest székesfőváros területéről (Kőbányát beleértve) valamint Pest-Pilis-Solt-Kis-Kunvárn egyének keeskeméti felső (nagykátai); pilisi felső (pónázi); vácsi felső (vácsi); pesti alsó (ráczkevei); pilisi alsó (biai) és vácsi alsó (gödöllői) járásainak egész területéről a sertéseknek Ausztriába való bevitelét azonnal kezdődő érvényességgel megtiltotta.

— **Adófizetés bélyegekkel.** Érdekes és figyelemre méltó tervet eszelt ki egy Deutch Ede nevű pipametsző az adófizetés megkönnyítésére. Nem kisebb dolgról van szó, mint hogy a közönséget megkímélje az adófizetés után való járás kényelmetlenségeitől, az államot pedig attól, hogy nagy költséggel oly hivatali szervezetet tartson fenn, mint most teszi. E kettős cél az újítás adóbélyeglapokkal akarja elérni vagyis olyan bélyeglapokkal, melyeket különböző értékben hoznának forgalomba, mindenütt kaphatók és a megvásárlásuk adófizetés számába megy. Hogy miként képzelte ezt a reform feltalálóját, azt megvilágítja a következő konkrét példa: Tegyük fel, hogy valaki 26 frt 15 kr adót akar fizetni. Ebben az esetben vesz egy tőzsdében 26 frt 15 kr árú adóbélyeglapot, kitölti és azt a részét az adóbélyeglapnak, melyre a nevet írta, beküldi az adóhivatalnak, vagy pedig átadja az adóhivatalban. Az adóhivatalban az ilyképp befizetett adó egyszerűen elkönnyelhető; amennyi árú adóbélyeglapot küldött be vagy adott át, annyi befizetett adót irnak az adóhivatalban a javára. Viszont annak, a ki a befizetést ily módon teljesítette, a befizetés igazolásul kezében marad az adóbélyeglap másik fele. Ha például az adóbélyeglap megfelelő része nem érkezett be a

postán az adóhivatalba, vagy ott eltévedt s így a befizetett adót nem könyvelték a befizető javára a befizető akár a végrehajtó előtt, akár más adóközeg előtt az adóbélyeglap nála maradt felével igazolhatja a befizetést. Esetleg nagyobb ellenőrzés okából kötelezni lehetne az ily módon befizetést teljesítőket, hogy az adóbélyeglapot, még mielőtt két részre választanék, mindkét részben a befizető nevével lássák el és a postahivatalban vagy az adóhivatalokban lebélyegeztessék. E módnál azután nem lehet kétséges, hogy ki és mennyi adót fizetett be és a befizetők mindig biztosan igazolhatják a fizetést. A reform kidolgozója Deutch Ede, ez ügyben a múlt héten memorandumot nyújtott be a pénzügyminiszternek, ki az emlékiratot referálás végett Papp miniszteri tanácsosnak adta át. A reform elfogadása vagy visszautasítása immár csak néhány nap kérdése; a jelek arra mutatnak, hogy a pénzügyminiszter mellette lesz az új adófizetési módnak

— **Két évtizedes** mult áll immár a Pesti Hirlap mögött. Két évtized bizonyítja, hogy hazánk e legelterjedtebb s így legjobbnak elismert lapja méltó utódja lett a dicső emlékü Kossuth Lajos történelmi nevezetességű Pesti Hirlapjának. — Ki vonhatná ezt kétségbe?! Hisz a Pesti Hirlap — mint a huszonegy év alatt megjelent minden sora bizonyítja — szabadelvű minden irányban, úgy politikai, mint társadalmi téren; független föl- és lefelé, a hatalommal és a nagyközönséggel szemben egyaránt; demokratikus minden ízében s csüggedetlen hirdetője, terjesztője és rajongó hive a társadalmi egyenlőség megszentelt elveinek. — Szabdelvűség, függetlenség, demokratikus egyenlőség — volt és marad a Pesti Hirlap programja. — E programra esküszik, e programhoz hű maradt mindenkor a szellemi munkások ama fényes gárdája, melyet a Pesti Hirlap (ugy a multban, mint a jelenben) maga körül csoportosít. — Vezérezikírói ez idő szerint: dr. Kenedi Géza (felelős szerkesztő), dr. Vazsonyi Vilmos, ifj. Ábrányi Kornél, Kóbor Tamás. — Tárcaírói pedig: Mikszáth Kálmán, Tóth Béla (egyszermind a közkedveltségű Esti levelek írója), Muray Károly, Gárdonyi Géza, Quintus (Kenedi Géza), Kóbor Tamás, Bede Jób, Tömörkény István, Kálnay László, Homok (Cserzy Mihály), Györy Ilona (szinikritikus), Kézdi-Kovács László (mükritikus), Koboz (Kozma Andor) a közkedveltségű verses heti krónikák szerzője, Vértesi Arnold, Abonyi Árpád, Krúdy Gyula, Zempléni Árpád, Hoffman Ottó, stb. stb. — A Pesti Hirlap közkedveltségű karczolatait, eszegezeit, kis cikkeit Mikszáth Kálmán (A tisztelt házból), if. ábrányi Kornél (a Lloydklubból), Bede Jób (Vizy Gábor levelei), Muray Károly, stb. írják. — Speciálistái is vannak a Pesti Hirlapnak s ezekre nézve egyetlen más lap sem vetélkedhet vele. Ilyenek az imént említett országgyűlési, közéleti, politikai, társadalmi u. n. karczolatok csevegések mellett első sorban az Esti levelek, melyekben a toll elsőrangú művésze Tóth Béla — ez idő szerint legjelesebb tárcaírónk — napi eseményekhez, aktuális kérdésekhez szól hozzá, ritka elme éllel s országszerte elismert szellemességgel; hol tudományos alaposággal, hol könnyed gumnyal tanítva és kritizálva. — Másik speciálista a lapnak a Szerkesztői üzenetek napokinti gazdag rovata, melyet a szellemes Quintus állít össze hangyaszorgalommal s széleskörű tudományos készüllettel; mulattatva, tréfálkozva vagy filozálva. — További speciálistások: a hetenkénti sakk-rovat, melyet hazánk első sakk-mestere Charousek Rezső szerkeszt, szakértő

munkatársak segélyével; továbbá az időnkint adott bélyegkedvelők rovata, artista-hírek (Amazt Kósa Rezső, emezt Kiss Dezső állítja össze). — A lap rendes belső dolgozótársai — a már felsoroltakon kívül — szintén esupa kipróbált hirlapírók: báró Jósika Kálmán (külpolitika), Luby Sándor (napihírek), dr. Komor Gyula (szini kritikus), K. Kovács László (képzőművészeti kritikus), dr. Béli Izor (zenekritikus), Szabó László (vegyes és külföldi tárca), Szegő Béla (vegyes és táviratok), Wurm Adolf (közgazdaság), Balla Vilmos (a szintén specialitást képező gabonatözsdei karczolatok írója), Guthi Imre (törvényszéki tudósító), Zsoldos László (helyi tudósító), Schmittely József segédszerkesztő. — A tartalom gazdagsága és terjedelme tekintetében szintén első helyen áll ma napilapjaink közt a Pesti Hirlap, mely napról-napra 22—24 oldalon jelenik meg, vasárnaponként pedig 32—48 oldalon. Külön kedvezményeket is nyújt előfizetőinek, még pedig: a) havonként egy jegyzéknaplót, a hó minden napjára, följegyzésekre szánt lapokkal; b) évenként karácsonyi ajándékkul a Pesti Hirlap nagy képes naptárát, a legkiválóbb írók válogatott dolgozataival, közhasznú tudnivalókkal s a legérdekesebb képek egész tömegével; c) a Párisi Divat című, fényes kiállítású képes heti divatlapot (Györy Ilona szerkesztésében) a Pesti Hirlap előfizetői féláron kapják. Regény-közlemények dolgában is elsőség illeti a lapot; eredeti regényeit Mikszáth Kálmán, Abonyi Árpád és Werner Gyula írják; fordított regényeit pedig a külföldi irodalom legelsőrendű termékeiből válogatja össze. — A Pesti Hirlap regény-csarnokát napoként egy-egy külföldi (francia, angol, orosz) tárca, elbeszélés, rajz vagy tréfás dialog egészíti ki; ugy hogy annyi élvezetes szépirodalmi olvasmányt mint a Pesti Hirlap, valóban egyetlen más lap sem ad ma olvasóinak. — Méltán mondhatjuk tehát ma hazánk legelterjedtebb lapját a legolcsóbbnak is: méltán ajánlhatjuk a nagy magyar olvasóközönség pártolásába; mert a Pesti Hirlap előfizetési ára egy hóra csak 1 frt 20 kr. negyedévre 3 frt 50 kr. s a Párisi Divattal együtt 4 frt 50 kr. (Mutatványszámokat levelezőlapon kifejezett óhajra a kiadóhivatal mindenhol küld ahol a lapot számonként nem árulják.) — Minden új előfizető aki december hó folyamán legalább negyedévre előfizet, szintén megkapja ingyen és bérmentessen a Pesti Hirlap nagy képes naptárát az 1900 évre valamint a lapban folyó regény addig megjelent részét külön lenyomatban. — A Pesti Hirlap Naptára karácsony előtti héten fog szétküldetni. — A kiadóhivatal címe hova az előfizetési díjakat legezelszerű postautalványon küldeni: Bupapest, V., Váci körút 78.

— Egy „Riki“ névre halgató angol kutya elveszett. A megtaláló jutalmat kap csak jelentkezék a kiadóhivatalban.

Piaczi árák.

(PICK CZÉG JEGYZÉSE. — DECZEMBER 2.-ÁN.)

Búza	mm. 7.20—7.30,	vékája 1.60—1.65.
Árpa	„ 5.20—5.30,	„ 1.10—
Rozs	„ 5.50—	„ 1.20—
Zab	„ 4.80—5.00,	„ 0.75—
Kukoricza ó. mm.	—5.25,	„ 1.35—
„ csöves, „	—2.50.	
Bor	10.—14.—.	

Hirdetmény.

Lösch Józsefné Jalsoviczky Ilonának a történelmi határban az abonyi országút mentén levő birtokán bogárnarmesterséghez is alkalmas nagy mennyiségű akácza, önkéntes árverésen a helyszínén 1899. évi december hó 17-én fog eladatni.

Figyelmeztetnek a venni szándékozók:

1. hogy az árverés d. e. 9 órakor veszi kezdetét;
2. a vételár az árverés befejezése után azonnal fizetendő;
3. a fák 1900. év január 15-ig levágandók s elhordandók.

N.-Körös, 1899. novemb. 26.

Jalsoviczky László
megbizott.

6

huzásra érvényes jótékony-czélú — sorsjáték a bpesti poliklinikai egyesület kórháza javára — sorsjegy ára csak

1 korona.

Főnyeremény

100,000

korona ért.

5 nyeremény á 20,000 korona stb. ért. Kivánatra 20% levonással készpénzben kifizettetik.

Első huzás

visszavonhatatlanul már január hó 4-én.

Megrendeléseket pontosan teljesít **a jótékonyczélú sorsjáték kezelősége**

VI. ker., Kossuth Lajos-utca 1. sz. **Sorsjegyek kaphatók a lapunk kiadóhivatalában.**

3-7

DIETRICH ÉS FIA
CS. ÉS KIR. UDVARI SZÁLLITÓK
TEA, RUM ÉS COGNAC NAGYKERESKEDŐK. FINOM LIKÖRÖK-GYÁRA.
Gyár és központi iroda: BUDAPEST-KÖBÁNYA, X. Füzér utca 30.
közvetlen behozatalú valódi

BRAZILIAI RUM-ja.

Mint különlegesség legjobban ajánlható.

Nyomatott Szordahelyi Jánosnál Abonyban.